

RELACIONS INTERNACIONALS A L'ÈPOCA CONTEMPORÀNIA (Món arab)

Codi: 22223

Professor: Francesc Espinet Burunat

PROGRAMA

INTRODUCCIO. El món àrab-musulmà. Geografia física. Els éssers humans. Etnies i religions. L'islam.

I.- El segle XIX.

A.- L'Imperi otomà i la seva descomposició. El cas egipci. Orient mitjà i Asia central: penetració russa i britànica.

B.- La penetració europea al Magrib: francesos i espanyols al Sàhara, Marroc, Algèria i Tunísia.

C.- Els inicis de la renaixença cultural (nahda) i el nacionalisme àrabs.

II.- El segle XX.

A.- *El Maixriq, de la primera a la segona guerra mundial.* Turcs, àrabs, jueus i europeus; les minories religioses i ètniques; la independència formal egípcia.

B.- *El Magrib, de la primera guerra mundial a la vetlla de la descolonització.* El cas libi, darrera penetració europea a la zona: colonialisme i feixisme.

C.- *Els grans temes del món àrab-musulmà actual.* Descolonització i modernització. Nacionalisme, panarabisme, panislamisme. El petroli. Fonamentalisme, integrisme, islamisme? La dona a la umma.

D.- *Maixriq i Orient Mitjà, 1945-1995.* a) l'Àsia central, dels soviets a les independències; b) Afganistan i Pakistan, de la tutela britànica a l'islamisme; c) Iran, del xa als aiatollahs; d) els règims baasistes de Síria i Iraq, fins a la postguerra del Golf; e) Turquia, entre l'islam i el laïcisme, entre l'exèrcit i la societat civil; f) la qüestió kurda; g) les monarquies tradicionals (Jordània i Aràbia saudita), els emirats del Golf i el(s) lemen(s); h) La libanització del Líban; i) Palestina i Israel, a l'ull de l'huracà.

E.- *Àfrica arabo-islàmica, de la descolonització a l'actualitat.* a) Egipte, del nasserisme a l'islamisme; b) Líbia, de la independència a la revolució (El llibre verd); c) la Tunísia del neo-destur, d) Algèria, del FLN al FIS; e) el regne del Marroc, de Muhammad V a Hassan II; f) El retard de Mauritània i el Sàhara occidental de la RASD; g) la qüestió berèber; h) l'islam a la riba (sahel) sud del desert (sahra); i) La Unió del Magrib àrab.

BIBLIOGRAFIA SUCCINTA

- AADD, *The Cambridge history of Islam*, Cambridge, CUP, 1971-1978, 2 vols.
- AADD, *The Middle East and North Africa*, 1996, L, Europa Publications, 1997.
- Ageron, Charles Robert, *Histoire de l'Algérie contemporaine, 1830-1988*, Paris, PUF, 1990.
- Al-Sadawi, Nawal, *La cara desnuda de la mujer árabe*, M, Horas y Horas la editorial, 1991.
- Balta, Paul; i Rulleau, Claudine, *Le Grand Maghreb. Des indépendences à l'an 2000*, P/Alger, La découverte/Laphomic, 1990. (Hi ha tr. espanyola.)
- Burgat, François, *El islamismo cara a cara*, Barcelona, Bellaterra, 1996.
- Carré, Olivier, *L'Orient arabe aujourd'hui*, Brussel.ies, Complexe, 1991.
- Com, Georges, *Le Proche-Orient éclaté*, P, Gallimard, 1991-1997, 2 vols.
- Delcambre, Anne-Marie, *Mahoma. La voz de Alá*, Madrid, Aguilar, 1989.
- Djaït, Hichem, *Europa y el islam*, Madrid, Libertarias, 1991.
- Duret, Alain, *Oriente Medio. Crisis y desafíos*, Barcelona, Salvat, 1995.
- Epalka, Mikel de; i Equip CIDOB, *L'Islam d'avui, de demà i de sempre*, B, Centre d'estudis de temes contemporanis/ Enciclopèdia catalana, 1994.
- Espinet, Francesc (ed.), *La religió de l'Alcorà i altres assaigs*, Bellaterra, UAB, 1997.
- Gresh, Alain i Vidal, Dominique, *Les cent portes du Proche Orient*, P, Autrement, 1992.
- Hernando, Miguel; i López García, Bernabé (eds.), *Sistemas políticos del Magreb actual*, Madrid, Mapfre, 1996.
- Hourani, Albert, *Historia de los pueblos árabes*, B, Ariel, 1992.
- Issawi, Charles P., *An economic history of the Middle East and North Africa*, NY, Columbia UP, 1962.
- Julien, Charles-André, *Histoire de l'Afrique du Nord*, P, Payot, 1986 (reed.), 2 vols.
- Khader, Bichara, *Europa y el Gran Magreb*, Barcelona, Paulino Torres, 1992.
- Lacoste, Camille i Yves (eds.), *L'état du Maghreb*, P, La découverte, 1991.
Maghreb. Peuples et civilisations, Paris, La découverte, 1995.
- Lapidus, Ira M., *A History of islamic societies*, Cambridge, CUP, 1990. 1ª ed. 1988.
- Laroui, Abdallah, *L'histoire du Maghreb. Un essai de synthèse*, P, Maspero, 1970.